

ŠILAINIAI PROJECT

PRANEŠIMAS SPAUDAI
2020 Birželio 5 d.

Kontaktai

Projekto vadovė Evelina Šimkutė
tel.: 8-621-56879
silainiai@outlook.com
www.silainiaiproject.com

Kas knibžda Šilainių džiunglėse?

#silainiurusiuralis

Jau penktus metus skaičiuojanti Kauno iniciatyva “Šilainiai Project” šiemet kviečia pasivaikščioti po Šilainių mikrorajoną ir geriau pažinti mus supančios aplinkos gamtą. Kokie gyvūnai, paukščiai ir augalai auga šiame rajone ir kokias netikėtas rūšis galime rasti čia pat esančioje VIII forto teritorijoje?

VIII fortas kauniečiams tapo istoriniu parku, kuriame vasaros metu vyksta kultūriniai renginiai, bendruomenės daržuose pluša senjorai ir šilainiškiei džiaugiasi unikalia gamta. Naudojantis nemokama mobiliąja programėle iNaturalist (www.inaturalist.org), visą vasarą, iki pat rugsėjo pirmos dienos kviečiame čia atrasti ir fotografuoti įvairias augalų ir gyvūnų rūšis.

Birželio 6 d. 13 val.* VIII forte vyks susitikimas su gamtininku Tomu Pociumi, kurio metu sužinosime apie šios uniklios vietos biologinę įvairovę. Rudenį bus išleistas VIII Forto biologinės įvairovės žemėlapis. Daugiausia rūšių VIII forto teritorijoje per vasarą radusieji dalyviai bus apdovanoti partnerių prizais.

*Renginio data gali keistis, priklausimai nuo oro sąlygų. Naujausia informacija Facebook reginyje: <https://www.facebook.com/events/1016587205387414/>

Varnėnas Kauno VIII forte, Sauliaus Irmanto nuotrauka.

Projekto partneriai

VšĮ Kauno Tvirtovės Parkas
Asociacijos "Kauno Tvirtovė" VIII forto įgula

Projekto sklaidos partneriai

Kauno Vinco Kudirkos bibliotekos Šilainių padalinys
Kauno miesto muziejus, Kauno pilies padalinys
Kauno fotografijos galerija

Rėmėjai

Šilainiai Project 2020 veiklas dalinai finansuoja Lietuvos Kultūros Taryba ir "Actors of Urban Change" programa.

Takelis Kauno VIII forte, Sauliaus Irmanto nuotrauka.

“Kauno tvirtovėje įsitvirtina gamta – natūralu, kaip ir nebenaudojamose šimtametėse pilyse ir tvirtovėse visame pasaulyje. Biologinė įvairovė įtvirtintuose kraštovaizdžiuose – taip apibūdinčiau šias Šilainių džiungles. Anuomet, prieš Pirmąjį pasaulinį karą visa teritorija tarp VIII ir IX fortų (dabar tai – Šilainiai) buvo tvirtovės esplanados ribose – vadinosi, karui priartėjus turėjo būti tuščia teritorija. Tiesa, kelias, jungiantis fortus, buvo apsodintas tuopomis, o fortų prieigos – dygliuotomis gudobelėmis, kurios specialiai tvirtovės apželdinimo planuose turėjo atlikti svarbų – natūralios kliūtis vaidmenį. Atsitraukiant susprogdinti VIII forto šaudmenų sandėliai, dalis forto paskendo. Drėgmė ir tamsūs požemiai pradėjo traukti šikšnosparnius. O gynybiniuose grioviuose užsikimšusiuose drenažiniuose grioviuose puiki vieta veistis tritonams. Tiesa, gamtinė forto įvairovė turi ir invazinių ir pavojingų augalų – Sosnovskio barščių, tačiau stengiamės juos naikinti, kasmet vyksta įnirtinga kova, vaduojanti fortą nuo jų.”

Egidijus Bagdonas, VšĮ Kauno Tvirtovės Parkas

Rūšių ralis Kauno mikrorajone

“Šilainiai Project” vadovė Evelina Šimkutė: Rūšių ralis - kuomet per apibrėžtą laiką siekiama surasti ir atpažinti daugiau daugiau rūšių augalų, gyvūnų ir grybų - jau ne vienerius metus vyksta įvairiuose Lietuvos regioniniuose parkuose. Kuo šis renginys svarbus ir ar kas nors panašaus kada vyko miesto teritorijoje?

Gamtininkas Tomas Pocius: Rūšių ralis – kasmetinė gamtininkų iniciatyva, kai profesionalių Lietuvos biologų ir gamtos mėgėjų komandos varžosi, kas per mažiau nei parą ras daugiau rūšių tam tikroje teritorijoje. Taip žaidimu ištiriama vietovės biologinė įvairovė. Žinoma toks rūšių ralis visada vyksta gamtiniu požiūriu vertingose teritorijose, tikrai ne miestuose. Tačiau vasaros pradžioje su Šilainių bendruomene atliksime eksperimentą – su apylinkės gyventojais surengsime mažą rūšių rali VIII forto parke ir taip ištirsime čia gyvenančias rūšis.

Lietuvoje rūšių ieškojimo žaidimai miestuose dar yra neįprasti, bet pasaulyje tai nėra naujovė. Pavyzdžiui, kiekvienais metais didžiausi pasaulio miestai varžosi www.inaturalist.org organizuojamame miestų gamtos iššūkyje, kurio tikslas toks pat – savo mieste per tam tikrą laiką užfiksuoti kuo daugiau rūšių. Taip miestų gyventojai pradeda labiau vertinti biologinę įvairovę savo aplinkoje. Tikimės, kad Kauno gyventojai į savo miestų parkus pradės žiūrėti kitomis akimis ir imsis veiklos, kuri dar labiau skatins naudingų rūšių gausėjimą.

EŠ: Šilainiai, kaip gyvenamasis rajonas, ne visiems asocijuojasi su gamta, tačiau iNaturalist programėlėje jau pažymėta nemažai rūšių. Ką jau pavyko rasti? Ką galime tikėtis pastebėti ateityje?

TP: Nėra vietos pasaulyje, kurioje nebūtų gyvosios gamtos. Net ir dideliuose miestuose knibžda įvairiausių organizmų. Žinoma, jie kitokie nei miškuose ar laukinėse pievose. Vyrauja taip vadinamos sinantropinės rūšys – tai organizmai, kuriems žmonių veikla yra naudinga. Pavyzdžiui, jei ne žmonės, langinės kregždės Lietuvoje nerastų, kur sukti lizdus.

Šilainių bendruomenė dar tik visai neseniai susipažino su gamtos pažinimo programėle iNaturalist, bet jau aktyviai ją naudoja savo parko rūšių tyrinėjimui. Tarp atrastų organizmų žinoma vyrauja miestuose įprastos sinantropinės rūšys, tačiau į programėlę įkelti ir keli labiau stebinantys radiniai – pavyzdžiui tritonai ir į raudonąją knygą įrašyti šikšnosparniai. Tikiu, kad pavyks atrasti ir dar ką nors ypatingo.

Net ir tokioje mažoje teritorijoje gyvena tūkstančiai gyvūnų, augalų ir grybų rūšių. O kiek iš jų pavyks parke pastebėti ir atpažinti – priklausys nuo bendruomenės įsitraukimo į šią veiklą.

EŠ: Kauno VIII fortas turi unikalią "ekosistemą" - tai ir istorinis paveldas ir kultūra, bendruomenė, o kuo ši vieta svarbi gamtiniu požiūriu?

TP: Kauno fortų požemiai - ne tik istorinė, bet ir gamtinė vertybė. Juose yra saugomos unikalios šikšnosparnių žiemojimo buveinės. Tikiuosi šis projektas ne tik skatins domėtis, kas gyvena kaimynystėje, bet ir atkreips visuomenės dėmesį į ekologines problemas, su kuriomis susiduria

šikšnosparniai ir kiti nykstantys miestuose apsigyvenę organizmai. Kauno gyventojams svarbu žinoti, kada požemiuose lankytis yra leidžiama, o kada griežtai draudžiama.

EŠ: Gamtos stebėjimas pradedantiesiems - kaip pasiruošti? Į ką atkreipti dėmesį?

TP: Stebėti gamtą gali kiekvienas ir tam daug pasiruošimo nereikia. Svarbiausia elgtis saugiai ir atsakingai.

Miesto teritorijose dažnai plinta įvairios invazinės rūšys, kurios kenkia vietinei Lietuvos gamtai, bet taip pat gali padaryti žalos ir žmogui. Pavyzdžiui VIII forto teritorijoje pastebėtas Sosnovskio barštis labai pavojingas sveikatai, nes jo sultys, patekusios ant odos, gali sukelti stiprius nudegimus. Taigi tyrinėjant gamtą, nesvarbu mieste ar miške, geriausia rankomis nepažįstamų augalų neliesti. Taip nenukentėsite patys ir netyčia nesunaikinsite retų rūšių. Taip pat raginu nekelti bereikalingo streso gyvūnams juos imant į rankas. Ypač jautrūs yra ropliai ir varliagyviai.

O visiems gamtos pažinimu besidomintiems žmonėms siūlau neišeiti iš namų be išmanaus telefono su programėle iNaturalist. Ji gerokai palengvins gamtoje rastų organizmų atpažinimą. Nereikės vartyti storų knygų ar ilgai naršyti internete, kad sužinotumėte, kokį paukštį, vabzdį ar augalą pastebėjote. Į iNaturalist įkeltas organizmų nuotraukas pamato Lietuvos bei viso pasaulio gamtininkai ir greitai padeda atpažinti radinius.

Varnėnas Kauno VIII forte, Sauliaus Irmanto nuotrauka.